

Nr 292

Av herr Anderson, Carl Albert, och herr Geijer, Arne, om höjt
anslag till Bidrag till Internationella livsmedelspro-
grammet.

(Lika lydande med motion nr 571 i Andra kammaren)

De tre internationella organisationerna Fria fackföreningsinternationalen, Internationella kooperativa alliansen och Jordbruksorganisationernas internationella federation gjorde i slutet av år 1964 en gemensam framställning till Förenta Nationerna och FAO med rekommendation om en förlängning och kraftig utökning av det multilaterala program för livsmedelshjälp (WFP), som administreras av de båda världsorganisationerna i samverkan. Bakgrunden var givetvis den stora betydelse en multilateral livsmedelshjälp skulle kunna få för organisationernas medlemmar. I framställningen betonades bl. a. att livsmedelshjälp med tyngdpunkten lagd på biståndaspekten borde integreras och samordnas med andra former av internationellt utvecklingsbistånd.

Denna framställning fullföljdes sedan på det nationella planet av de nationella medlemsorganisationerna. I Sverige uppvaktades statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet med en skrivelse gemensamt från LO, TCO, KF, RLF och Sveriges lantbruksförbund den 19 maj 1965, vari yrkades att regeringen skulle verka för ett betydligt utökat svenskt bidrag till det internationella livsmedelsprogrammet. Härvid borde enligt de nämnda organisationernas mening förekommande livsmedelsöverskott på verksamaste sätt nyttiggöras för att främja den ekonomiska tillväxten, inklusive livsmedelsproduktionen, inom bristländerna. Detsamma gäller en eljest outnyttjad överskottskapacitet som kan tas i anspråk till rimliga kostnader.

I december 1965 beslöt FN:s generalförsamling och FAO:s generalkonferens att förlänga Internationella livsmedelsprogrammet utan angiven tidsgräns och därmed göra det till ett permanent internationellt organ samt att öka dess omfattning — genom frivilliga bidrag från de deltagande länderna — från 100 miljoner dollar för försöksperioden 1963—1965 till 275 miljoner dollar för den närmast liggande treårsperioden, dvs. 1966—1968. En starkt bidragande orsak härtill var den betydande framgång programmet haft under försöksperioden och det skickliga sätt på vilket verksamheten byggts upp av dess chef och stab. Utökningen innebär en knapp tredubbling mellan de båda treårsperioderna. De inledningsvis nämnda organisationerna hade för-

ordat en väsentligt större ökning eller närmast en sexdubbling till omkring 200 miljoner dollar per år.

En ny översyn av programmets möjliga eller önskvärda omfattning skall ske redan i slutet av 1967 för tiden därefter. Principen om en rullande planering har sålunda accepterats.

Förenade staterna har förbundit sig att svara för hälften av bidragen i varor och 40 procent av de finansiella bidragen inom ramen för totalbeloppet 275 miljoner dollar för perioden 1966—1968. Vidare torde bidragen från vissa länder bli avhängiga av att även andra deltar i rimlig utsträckning. Liksom i andra multilaterala sammanhang kan under vissa omständigheter aktivitet från ett land stimulera till en ökning av bidragen även från andra.

Vid en budgetkonferens i FN den 18 januari i år har ett antal länder, däribland Sverige, angett storleken av sina bidrag till livsmedelsprogrammet för nästa treårsperiod. Vid denna konferens uppnåddes en totalsumma av 205 milj. dollar, varav 140 milj. i form av varor, 33 milj. i utlovade tjänster, främst frakter, samt 32 milj. i finansiella bidrag. USA svarar för 130 milj. och Kanada för 27,5 milj. dollar av totalsumman 205 milj. dollar. Även om ytterligare bidrag kommer att ges från länder, som inte preciserade sin ståndpunkt vid nyssnämnda konferens, kan det konstateras att ett snabbt uppnående av målsättningen 275 milj. dollar för åren 1966—1968 knappast synes vara att påräkna. Det är angeläget att ytterligare bidrag till livsmedelsprogrammet framkommer både från länder som ännu inte tagit ställning och genom att de som utlovat bidrag omprövar storleken av desamma.

Livsmedelsbristen blir i många länder alltmer pressande. Den kommer då och då till uttryck i akuta hungerkatastrofer när tillförseln av en eller annan anledning minskar såsom till exempel i Indien just nu. Genom att svälten är permanent blir marginalerna så små att även ganska obetydliga rubbningar kan medföra allvarliga katastrofer. Detta kommer vi med all sannolikhet att få uppleva i växande utsträckning under de kommande åren. Men även den svält eller halvsvält som många människor lever i mellan katastroferna hämmar starkt den nödvändiga ekonomiska och sociala utvecklingen. En snabb ökning av den multilaterala livsmedelshjälpen, dels som katastrofhjälp men framför allt som ett led i det ekonomiska bistånd som syftar till en ökning av den ekonomiska tillväxten i u-länderna, är enligt vår mening synnerligen angelägen. Ifall försörjningsproblemet i u-länderna i en framtid över huvud taget skall kunna lösas är det nödvändigt att så mycket som möjligt av livsmedelsbiståndet får en utvecklingsfrämjande inriktning. Denna linje har konsekvent följts i det Internationella livsmedelsprogrammet.

I årets statsverksproposition har under sjunde huvudtiteln anvisats ett belopp av 10,35 milj. kronor, benämnt Bidrag till Internationella livsmedelsprogrammet. Samtidigt anföres att en ytterligare medelsanvisning bör kunna aktualiseras för de två följande budgetåren när erfarenheter av den nu väsentligt utvidgade verksamheten föreligger. Enligt vår mening bör emeller-

tid redan nu ges ett större anslag till denna form av internationellt bistånd än som föreslås i statsverkspropositionen.

Med hänsyn till det stora behovet av en snabb ökning av den multilaterala livsmedelshjälpen och med hänvisning till den breda opinion som såväl internationellt som nationellt stöder denna anser vi att Sverige bör medverka med en väsentligt större andel än hittills och därmed också söka föranleda andra länder till ökade insatser. Med hänsyn till att verksamheten inom programmet successivt utbygges anser vi i likhet med vad som anföres i statsverkspropositionen att så också kan ske med det svenska bidraget under de kommande budgetåren. Det bör dock enligt vår mening redan första året vara större än som därvid föreslagits.

Med anledning av det ovan anförda hemställer vi,

att under anslaget under sjunde huvudtiteln till Bidrag till Internationella livsmedelsprogrammet för budgetåret 1966/67 anvisas ett belopp lika med motvärdet till 3 miljoner dollar eller 15,5 miljoner kronor.

Stockholm den 26 januari 1966

Carl Albert Anderson

Arne Geijer